

УХВАЛА КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про відмову у відкритті конституційного провадження
у справі за конституційним зверненням громадянина
Пономарьова Сергія Сергійовича щодо офіційного тлумачення положень
частини першої статті 148 Кодексу законів про працю України

м. К и ї в
31 травня 2011 року
№ 15-у/2011

Справа № 2-12/2011

Конституційний Суд України у складі суддів:

Головіна Анатолія Сергійовича — головуючого,
Бауліна Юрія Васильовича,
Бринцева Василя Дмитровича,
Вдовіченка Сергія Леонідовича,

Винокурова Сергія Маркіяновича,
Гультая Михайла Мирославовича,
Запорожця Михайла Петровича,
Кампа Володимира Михайловича,
Колоса Михайла Івановича,
Лилака Дмитра Дмитровича,
Маркуш Марії Андріївни,
Сергейчука Олега Анатолійовича,
Стецюка Петра Богдановича,
Стрижака Андрія Андрійовича,
Ткачука Павла Миколайовича,
Шаптали Наталі Костянтинівни,
Шишкіна Віктора Івановича — доповідача,

розглянув на засіданні питання стосовно відкриття конституційного провадження у справі за конституційним зверненням громадянина Пономарьова Сергія Сергійовича щодо офіційного тлумачення положень частини першої статті 148 Кодексу законів про працю України.

Заслухавши суддю-доповідача Шишкіна В. І. та дослідивши матеріали справи, Конституційний Суд України

У С Т А Н О В И В:

1. Громадянин Пономарьов Сергій Сергійович, керуючись договором про надання правової допомоги громадянці Посашко Анжелі Василівні від 24 травня 2010 року, надіслав до Конституційного Суду України підписане ним конституційне звернення щодо офіційного тлумачення положень частини першої статті 148 Кодексу законів про працю України (далі — Кодекс). У клопотанні він зазначає, що суди України, розглядаючи позови щодо законності накладення уповноваженим органом дисциплінарного стягнення на державних службовців, по-різному визначають початок перебігу строку, в межах якого воно може бути накладене, оскільки неоднозначно розуміють моменти вчинення порушення і виявлення проступку. Така розбіжність у правозастосуванні положень частини першої статті 148 Кодексу, на думку автора клопотання, не забезпечує права Посашко А. В. на судовий захист, що обумовлює необхідність в офіційній інтерпретації вказаної норми.

2. Конституційний Суд України, розглядаючи питання щодо відкриття конституційного провадження у цій справі у зв'язку з прийняттям Другою колегією суддів Конституційного Суду України процесуальної ухвали від 7 квітня 2011 року про відмову у відкритті конституційного провадження у цій справі відповідно до пункту 2 статті 45 Закону України «Про Конституційний Суд України» (далі — Закон), виходить з такого.

Громадянин Пономарьов С. С. на підставі договору про надання правової допомоги Посашко А. В. звернувся до Конституційного Суду України в її інтересах

з клопотанням, яке він підписав, щодо офіційного тлумачення частини першої статті 148 Кодексу.

Відповідно до положень частини першої статті 59 Конституції України кожен має право на правову допомогу, а це як зазначив Конституційний Суд України — гарантована Конституцією України можливість фізичної особи одержати юридичні (правові) послуги (абзац другий пункту 4 мотивувальної частини Рішення від 16 листопада 2000 року № 13-рп/2000), які здійснюються у формі надання юридичних консультацій та роз'яснень з правових питань; усних чи письмових інформаційних довідок щодо законодавства; складання заяв, скарг, інших документів, що мають юридичну силу; засвідчення копій відповідних документів; здійснення представництва в судах та інших державних органах тощо. Порядок і умови надання правової допомоги в судовому провадженні унормовують відповідні галузеві закони (статті 16, 56, 59 Кодексу адміністративного судочинства України, стаття 44 Кримінально-процесуального Кодексу України, стаття 268 Кодексу України про адміністративні правопорушення, статті 12, 44 Цивільного процесуального Кодексу України, пункт 2 частини другої статті 42, стаття 55 Закону).

Представництво як форма правової допомоги в суді є способом реалізації суб'єктом його прав та обов'язків у разі, якщо він з певних причин не має можливості безпосередньо взаємодіяти з іншими учасниками правових відносин. Одним із видів представництва є представництво за договором, тобто письмовою угодою, якою суб'єкт права уповноважує фізичну або юридичну особу представляти його інтереси у правових стосунках з судом і учасниками судового провадження.

Звертаючись із заявою про відкриття судового провадження, така особа повинна мати процесуальну правосуб'єктність, яка в різних видах судочинства має особливості, пов'язані з її реалізацією. Специфікою конституційного судочинства є те, що воно стосується особливої сфери публічно-правових відносин, зокрема контролю конституційності законів та інших нормативно-правових актів, надання офіційного тлумачення норм Конституції і законів України, у тому числі за ініціативою фізичної особи.

Конституційне провадження щодо офіційного тлумачення Конституції та законів України може бути відкрите на підставі конституційного звернення, поданого особою, яка має на це право. Суб'єктами права на таке звернення відповідно до статті 43 Закону є громадяни України, іноземці, особи без громадянства та юридичні особи. Згідно з положеннями статті 94 Закону суб'єкт права на конституційне звернення вносить його до Конституційного Суду України, якщо вважає, що неоднозначне застосування положень законів України судами України, іншими органами державної влади може призвести або призвело до порушення саме його конституційних прав і свобод.

У статті 42 Закону встановлено вимоги до форми і змісту конституційного звернення, в якому зазначаються прізвище, ім'я та по батькові особи, яка звертається до Конституційного Суду України (пункт 1 частини другої), і ця особа має зазначити відомості про уповноваженого за дорученням (пункт 2 частини другої), тобто про ту особу, яка представлятиме її позицію в судовому провадженні. Згадані обов'язки покладено на правомочного суб'єкта права на конституційне

звернення. Винятком можуть бути обставини, коли суб'єкт права на конституційне звернення за наявності документального підтвердження його фізичної неспроможності (інвалідність, каліцтво тощо) не в змозі особисто підготувати і внести до Конституційного Суду України відповідне клопотання. Конституційний Суд України вважає, що можливість представляти позицію суб'єкта права на конституційне звернення або надавати йому правову допомогу не є тотожною з правом вносити до Конституційного Суду України конституційне звернення на підставі статті 43 Закону та відкликати його в порядку частини першої статті 44 Закону.

Отже, системний аналіз зазначених положень Закону дає підстави для висновку, що конституційне звернення має бути внесено особою, яка є суб'єктом відповідних конституційних прав і свобод та має підстави стверджувати про їх порушення або можливість порушення внаслідок неоднозначного застосування норм Конституції або законів України судами України, іншими органами державної влади, а тому прагне отримати офіційну інтерпретацію норм, які були застосовані при розв'язанні спірних правовідносин з метою забезпечення реалізації чи захисту своїх прав та свобод. Таким чином, законодавець визначив коло суб'єктів права на конституційне звернення і не передбачив передачі права на його внесення іншим особам. Аналогічну правову позицію Конституційний Суд України висловлював у мотивувальних частинах ухвал від 13 лютого 2003 року № 11-у/2003 (абзац п'ятий пункту 6), від 12 травня 2004 року № 46-у/2004 (абзаци другий, четвертий пункту III).

Виходячи з викладеного Пономарьов С. С. не є суб'єктом права на конституційне звернення від імені Посашко А. В., що є підставою для відмови у відкритті провадження у справі на підставі пункту 1 статті 45 Закону.

Враховуючи зазначене та керуючись статтями 147, 150, 153 Конституції України, статтями 42, 43, 45, 50, 94 Закону України «Про Конституційний Суд України», Конституційний Суд України

У Х В А Л И В:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційним зверненням громадянина Пономарьова Сергія Сергійовича щодо офіційного тлумачення положень частини першої статті 148 Кодексу законів про працю України на підставі пункту 1 статті 45 Закону України «Про Конституційний Суд України» — відсутність встановленого Конституцією України, цим Законом права на конституційне звернення.

2. Ухвала Конституційного Суду України є остаточною.

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ